

Massa aviat

Xavier C. Ribot

“No dramatitzem que és indecorós.” Aquestes paraules que va escriure l’escriptor de Quart Miquel Pairoli arran de la imminència de la seva pròpia mort aquest mes de juliol, trist i rúfol, m’han tornat a fer presents unes de molt semblants que em va dir la meua mare, Elvira Ribot i López, poc abans de la seva, de mort –l’últim dia d’un setembre plujós de ja farà 18 anys–, quan ja sabia que la malaltia, el mal lleig, la corcava de manera definitiva i irremeiable per dins: “No en fem un drama, del que no ho és.” Una sentència que m’ha acompanyat i m’acompanya sovint. Sempre he admirat en la meua mare la serenor i la resignació amb què va afrontar el seu tràgic destí final, sense cap queixa, sense cap retret, igual que Miquel Pairoli. Bones persones, fetes d’una altra pasta, d’una mena que venero amb devoció de per vida. Fa uns mesos em vaig entrevistar amb una amiga i companya infermera seua des de l’època en què l’ambulatori, després CAP, estava situat al carrer de Sant Llorenç, a Sant Feliu de Guíxols, on va treballar durant més de 40 anys. Quants records.

Molts han estat els elogis en la mort de Miquel Pairoli a la persona i l’escriptor. Xevi Planas esmentava aquelles seves paraules i encara: “Lligar caps entre el passat i el present és una de les millors maneres per entendre el que va succeir. En la història ja està escrit una gran part del que vivim.” El que passa és que no li fem gens de cas. Com ha dit Xavier Castellón, “una mort anunciada, però no per això menys trista”. En la nota necrològica d’*El Punt* la seva germana Fina, citava de *L’enigma*, de Pairoli: “És com si la vida que es va escolant i la mort que ens atrapa perdessin el dramatisme, la transcendència i la tristesa.” Proverbial.

Sí, massa aviat va morir l’Elvira i massa aviat ha mort en Miquel, com tants d’altres. Vull recordar les últimes paraules de l’escriptor d’adéu en un text que va deixar escrit per a les seues exèquies, en què agraeix tot el que havia viscut i acaba dient: “Quan s’acosta la fi, el record s’expandeix com un oratge pels jardins de la ciutat i oblida els suburbis, les males hores, els dies amargs, els errors comesos, que també han existit.

A l’hora del comiat, només dos mots d’Horaci: *carpe diem*, companys, beveu el vi, gaudiu la mel. Que la vida és breu i passa, i tot és ara i res.”

Octubre, la darrera obra de Miquel Pairoli és un llibre extraordinari, sensacional, meravellós, ple de matisos, impregnat de vida i mort, la “fluència infinita”. L’escriptor hi remarca un altre dietari, *En aquesta part del món*, de Guillem Simó, “l’obra més notable que ha donat la literatura catalana en la primera dècada del segle”, a parer seu, en què l’autor mallorquí escrivia: “El moment de l’agonia de la mare és l’instant menys retòric de l’existència, però fins i tot aleshores predominen en l’individu els sentiments egoistes i no la compassió. El fill pensa que se’n va l’única persona que l’ha estimat en aquest món, sense condicions, absolutament.” “La mort de la mare, encara no fa dos mesos. És indescriptible l’opacitat que aquest esdeveniment ha donat a la meua existència.”

Pairoli també parla del desésser: “Deixar de ser, cessar d’existir. Abandonar el ser.” I hi afegeix. “És això possible o solament abandonem, amb la mort, la consciència i el jo vinculats a un cos? Tal vegada l’acte de desésser no sigui absolut pel que fa a la matèria, que és una transformació pel que a la matèria, que és en transformació contínua, però sí que ho és pel que fa a la persona.” Finalment: “Perdent la vida, a la manera humana, ho perdem tot. Fem el cor fort i no ens enganyem, per més que sigui una perspectiva abismal. Acceptem-ho. Aquest és el gran repte, la mesura d’una maduresa que no

assolirem fins que no gosem prescindir d'il·lusions de vida eterna i acceptar que el futur és el no res.”
Gràcies Miquel. Gràcies mama.